

országunk ebben a kérdésben is határozni. Nem lehet reánk nézve mérvadó az osztrák belpolitika szempontja, a lengyelek iránt érzett történelmi barátság sokat hányortogatótt szentimentalizmusa, és nem lehetnek mérvadékok részben optimisztikus, részben naiv külpolitikai konsziderációk, a melyeknek birtosa nincs és a melyekben józanul egy tisztázott jövő biztosítékait senki sem fedezheti fel. Sőt a *dinastia* vélt érdekeit sem helyezhetjük föléje a magyar állam életérdekeinek. A magyar állam életérdekei pedig világosan beszélnek az ellen, hogy az osztráklengyel megoldás ma véglegesen keresztülvitessék.

Razzia.

(A Ghetto korzóján. — Képek a Városligetből.)

— Saját tudósítónktól. —

— Alljon meg! — Mi a neve? — Mivel foglalkozik? — Mióta lakik a fővárosban? — Miből él?

Özönével pattog az indiszkrét kérdés. Apróbb kérdező csoportok vegyülnek a járókelők közé, megállítanak mindenkit. Egyszerre felkavarodik az egész utca, megáll a forgalom. Sok kis tömeg képződik, a zsebekből irások, papírok kerülnek ki, lobog a sok fehérség, vitázó dialógusok zajlanak, majd az általános zsongásból harsányabb hang száll fel:

— Rendőr, vigye a kapu alá!

És jön valahonnan, a hol eddig nem is látszott, az egyenruhás rendőr, a bárnész sokaságból kiemel egy embert és viszi a közeli ház kapuja alá, a hol már nyolcezan, tizen méltatlanokodnak, üldözést, igazságtalanságot kiáltanak. Az utcán suhancok, leányok ingyen-cizkuszra gyűlnek össze, rendőrök csapnak közéjük, hajlítják, kergetik őket, de míg széjjelrebbennek, másik raj száll a helyükbe. Közben a kapu alatt nő a kiválóbotottak száma, a kérdés és felelet-játék távolabb folyik, boldog, a ki átessett rajta, retteg, a kire még csak most kerül a sor, a ki csak teheti, megugrik, elmenekül; büzös, fojtó a levegő, mintha a rossz lelkiismeret sűríténé.

A Dob-utcában vagyunk.

Érdekes ez az utca. Ilyen csak egy van Pesten. A Ghetto korzójának nevezik. Sem a Duna-part, sem a Váci-utca nem állít ki olyan népes, mozgalmas korzót, mint a milyen a dob-utcai minden nap délután hat és nyolc óra között a Károly király-ut és Klauzál-tér közötti szakaszán. Tízezernél is több ember zúfolódik össze ebben a szűk utcában. Egymás lábát tapossák, szoronganak, lökdösődnek, nem férnek már el egymás mellett, de azért mégse oszlanának el a szomszéd utcákba, itt járják fel és alá furcsa sétájukat, a mig be nem alkoynul. Valami eredeti, idegen nyelven beszélnek. A német és héber szó érdekes vegyülete, a mit egészen csak ők értenek meg. Nagy ritkán pattan ki a zsvajgói hangzavartól néhány magyar mondat. Az is kerébe törve.

Színes, tarka, furcsa ez a tömeg. Kaftános, piros arcu fekete fiúk, nagyszakálás, fehér patriárák, rongyos, kiéhezett arcu házalók, pongyolás, kövér, piszkos asszonyok kavarognak a gyaloguton, a kocsiuton. Mindenki, mindenki beszél, kurtán, röviden. Mintha valamennyi ismerné egymást. Hangulatot csak a csitri leányok naiv kacérkodása, a fiatal tanulmásták szerelmes turbékolása szór széjjel a sötét nagy emberfoltot.

Vajjon miről beszélnek? Sokszor hangzik a kötés, az eldom, a megveszem szó. Nincs alku. Egy perc és kész az üzlet. A következő perczben már más alakulatokban történik ugyanez. Csomagok vándorlását, nagy batyuk továbbadását látjuk és ha az arcokat is megfigyeljük, látjuk, hogy a megelégedettség nyugalmas alaptónusán hogyan suhan át a félelem, a rettegés sötét árnyéka, a mint fürkészőn körülnéznek, nincs-e a közelben a leleplező veszedelem?

De most egyszerre megáll az érverés. Száználmas arcok sápadoznak a detektívekre.

— Tegnap este jöttem. — Holnap reggel utazom. — Gyógykezelésre utaztam ide. — Nem kereskedem, hazulról hoztam pénzt magammal. — hangzanak a hazugságok.

Hogy honnan jöttek? Minden hely nevét jól ismerjük a harezteri jelentésekből.

Gorliez Przemysl. Csernovicz.

Egész sora a galicziai és lengyel kis városoknak, felválnak. A tárczákból az irások közül százas és ezres bankók vigyorogva árulkoznak és a jó szemű detektívek már mindent látnak, mindent tudnak.

— A kapu alá.

A végén egész felvonulás. Rendőrök között vagy ötven galicziai.

— Mi ez? — kérdi a naiv ember.

Ez a razzia.

Razzia.

Milyen borzalmas szó. És milyen rémes maga az eset, a mit meghatároz.

Gyanúdanul még az utcán, vagy kedves ismerőseiddel csevegés a kávéházban, a mikor eléd áll egy idegen és megkérdezi, ki vagy, mivel foglalkozol? Válaszod után felszólít, hogy igazold magad. Zavarba ejt, háborgat, felkacsalja az idegedet, érzed, hogy a legnagyobb sérelmem érte emberi méltóságodat és nem tehetsz ellene semmit, mert egyéni gyengeségeddel szemben erőszakra is készen áll az államszervezet fegyveres hatalma. Elfutja az arcod a szegény pirossága, háborgoz minden érzésed,

fojtogat a tehetetlen harag. Meg kell állanod, le kell raknod az újságot, a melyet olvastál, abba kell hagynod a beszélgetést, túrnód kell, hogy egy tömeg kíváncsi szem gyanakvó leskelődéssel nézze, mint turkalsz a zsebedben, hogyan szeded elő irásaidat, a melyek alkalmasok annak az igazolására, hogy a mit mondtál, az igaz. Túrnód kell, hogy a mig ezek az irások elő nem kerültek, razzia-anythingnak tartsanak. Szélhámosnak, csalónak, betőrőnek. Borzasztó ez a molesztálás még akkor is, ha a végén udvariásan azt mondják:

— Köszönöm. Rendben van.

Hátha még nincs rendben! Előállítás, kihallgatás a rendőrlaktanyában száz csirkefogó között, igazolás a lakásodon és azután a kegyes kiiktatás:

— Máskor hordjon magánál igazoló irásokat.

Bizony mindez szörnyű. De a mikor másnap olvasod, hogy a nagy söprés hány száz olyan szemetet hordott össze, a mely a te életedet és vagyonedat veszélyeztette, megnyugszol és kibékülsz a mai renddel. Hiszen a te becsületes életedre, a te becsületesen szerzett vagyonedra vigyázott a rendőr akkor, a mikor a razzian téged is molesztált.

Razzia mindig volt. A dolgozó társadalom közbiztonsági szervezetének felderítő vállalkozása ez. Kipuhatolni, felhajtani a kártékony vadat a nagy embererdőben. De mig a békében csak a bűnözők kézrekerítése és a bűnözés lehető megelőzése volt a célja, ma, a felfordult világban egyéb, nagyobb jelentőségű tendenciája is van. A rendőrség, a mely a társadalmi élet hullámlásának ezerszemű figyelője, régóta észrevett olyan jelenségeket, a melyekből a szociális rend, az erkölcs, a munka folytonossága, a becsületes ember életének zavartalansága ellen irányuló törekvések ütköznek ki. Hol van ezeknek a törekvéseknek a forrása? Mi ez? Egy keres szemlem metelőző terjedése? Honnan ered? Viszonyokból? Emberek gonoszágából? Ezt kutatja a rendőrség a razzian nemcsak kriminalógiai, hanem pszichológiai szempontból is.

Két ilyen razziát néztem végig a héten. Mind a kettőt *Szekely* Vladimir rendőrtanácsos vezette.

Az egyik külső képét feljebb már leiskizeltem, a belső tartalmáról csak néhány szót még. Azok, a kiket a razzian elfogtak, egytől-egyik életünk megmérgezője, szerény keresetünk lelketlen megrablója. Az egyiknek a zsebe tele volt kötlevéllal 5—600.000 koronás horvát-telek lebonyolításáról. A másik feljegyzéseiben a ezérnatól a zsirig minden olyan cikket szerepelt, a melyet 5000—10.000 százalékkal drágábban tudsz most megszerezni, mert a Ghetto korzóján jövevények perozek alatt adják tovább az ár lajtorjáján mindig egy fokkal feljebb emelve. A többi meg hazamehetne, de itt húzza a menekültsegélyt és eleszi kevés kenyereinket.

A városligeti razzia már más eredményű. Társadalmi elfajzások leleplezője. Színhely az ugynevezett wurstli. A nép szórakozó helye, a mutatványosok ligeti városa. Ma közönségének négy ötóde katona. Szabadságos, lógós, vagy szőkevény. Egy ötóde egészen különös keverék Budapest népének. Pénteken, munkaidőben, délután 4 és 6 óra között portyázták végig a defektívek ezt a kikiáltóktól, verklitől, vásári czintányértől lármas, zürzavaros mulató városkát. Néhány jelenet vázlata elég annak a megértésére, hogy milyen bomlasztó folyamat dagad a fővárosi társadalom mélyében.

Egy tizennégy éves leány feltűnő viselkedése provokálja a detektíveket arra, hogy megszólítsák:

— Mit keres itt?

— A barátommet látogattam meg. A cirkuszban táncolni tanulok.

— Magának mi a foglalkozása?

— A csepeli tölténygyárban dolgoztam, de elég volt már a munkából. Szombaton kiléptem onnan és most egy kis levegőt szívok.

— Van édesanyja?

— Van.

— Az mivel foglalkozik?

— Azelőtt mosónő volt, de három hónapja nem dolgozik. Megtakarított pénzünekből élünk.

— Nem akar munkába állani?

— Nem. En is a cirkuszban fogok tanulni.

Kiderül, hogy a barátói is csepeli munkásleányok voltak. A kikérdezett pedig az anyjával együtt egy zug-garnizállóban lakik hónapok óta és „megtakarított pénzéből” él.

Két csinosan öltözött uri módu 15 éves leányka ül a Czikusz-kávéház terraszán egy önkéntessel. A leányok is cigarettáznak.

— Kik maguk?

Mind a kettő polgári iskolai tanuló. Az egyik apja a háboruban jól kereső ügynök, a másiké hivatalnok.

— Tudják otthon a szüleik, hogy egy katonával kávéházban cigarettáznak?

— Az egyik rövid töprengés után válaszol:

— Azt tudják, hogy eljöttem hazulról.

— Azt is, hogy hová?

Nem felel.

— Ki az az önkéntes?

— A barátom, unokatestvére — siet a vá-

laszszal az egyik, mire a másik zavartan rámondja:

— Igen, az unokabátyám.

A detektívek a távolabb álló önkénteshez mennek s megkérdezik, honnan ismeri a két iskolás leányt? Az önkéntes, a ki nem hallotta, hogy mit mondtak a leányok, őszintén válaszol:

— Félórával előbb ismerkedtünk meg a ringlispilen.

Nyavalyás, sápadt, fejkendő munkásaszszony gyanus gyorsasággal akar kijutni a razzia hálójából. Megállítják.

Gyár munkás felesége. Ujpesten lakik.

— Kijöttem szórakozni.

Ez rendben volna, de ebben a pillanatban elkezd sirni.

— Mi baja?

— Két rohadt baka kifosztott — bög keservesen.

— Hogyan?

— Játszottak „itt a vörös, ott a vörös, hol a vörös“ kártyajátékot. Én néztem. Ők rám szoltak, hogy játszszam én is. Azt hittem, lehet nyerni és elveszitettem 90 koronát.

Az asszonynak otthon két gyereke sir kenyerért.

Az eset folytatása már a véletlen érdekessége. Ugyanakkor Szabó Tibor százados, a VI. kerületi katonai rendőrség parancsnoka is razziázott a ligetben. A katonai rendőrök az asszony előtt vezetik el az összefogdosott lógókat. Az asszony egyszerre felsikít:

— Ott van a két gazember. Az volt az mind a kettő.

A két elfogott katonánál százasokat találtak.

Egy nagyon elegáns, selyemharisnyás, fekete angol kosztümös, kiékszerezett hölgy sétál egy vékony parasztleánynyal. A hölgy szemjárása igen barátságos. Ezt a trükköt jól ismerik a detektívek. Hogy urinőnek higyjék, maga mellé vesz egy cselédformájú leányt, mintha az kísérné, nehogy aszfaltbetyárok moleztálják. Azonban szívesen barátkozik, ha bedől egy „Pali“.

Vallatóra kerül és Székely Vladimír tanácsos kideríti, hogy az elegáns nő a parasztleánynak édes testvére, évekkal ezelőtt azonban feljött Pestre szolgálni és azóta „nagy nő“ lett belőle. Az idei nyáron hazament, otthon élt nagy tisztességben mint urinő és most néhány nappal ezelőtt magával hozta a fiatalabb nővérét is. A kis parasztleánynál nyolczszáz koronát találtak.

Egy másik. A ki ránéz azt hinné, hogy hadimilliomos leány. Finom prém a vállán, elegáns ruha, kalap, ragyogó lakkcipő.

— Mi a foglalkozása?

— Most nincs, de igazolom magam.

Elővesz egy cselédkönyvet, a melyből kiderül, hogy félévvel ezelőtt még mosogató leány volt egy nagynevű operaénekesnőnél.

Két gyászruhás hölgy. Az egyik svájci, a másik bajorországi. Mind a kettő nevelőnő előkelő állású állami tisztviselőnél. Őt és hat éves gyerekeket nevelnek otthon. Itt egyedül találják a detektívek.

— Mi közük hozzánk. Az urnőnk megengedte, hogy ide jöjjünk.

— Ide, ennyi baka közé? Nem félnek, hogy ragályt huzcolnak haza?

Vállat vonnak.

A rendőrség pedig értesítette az urnőket, hogy a nevelőnők hol szerzik a modern pedagógiai irányelveket.

Kötetre való hasonló kép, a mely egyelőre az erkölcsi élet szörnyű meglazulását árulja el. Husz-harmincz 14—15 éves urileány egyedül felügyelet nélkül csavarog a wurstliban. Kik ezek a szülők? Micsodák? Ezeket kellene legelőször is felelősségre vonni. Nevelőnők, bonneok egész kis tömege gyül össze. Mind kimaradási engedélyvel. Anyák azok, a kik ilyen teremtésre bízzák gyermekük szüzi lelkét? Gyári munkásnők, a kik 14 éves korukban „már eleget dolgoztak, czirkuszművészi pályára lépnek“. Mi ez? Családos anyák ismeretlen bakáknál eljátszszák a kis gyermekük ruháját, parasztleányok, a kik nyolczszáz koronát hordanak perkálszoknyájuk zsebében és kiadják magukat „nagy nővé“ nőtt testvérük szobaleánynak, ha egy „ur“ megszólitja. Urileányok tíz percz alatt megismerkednek önkéntesekkel és 15 percz múlva már együtt cigarettáznak a legnagyobb nyilvánosság előtt egy kávéházi terrazon.

Székely tanácsos ur, csak tovább. Kérjük szépen, folytassa razziait, hadd lássuk, mi forr a főváros társadalmában?

Balla Jenő.

Hajsztálakat

HÖLGYEK ARCZÁRÓL, KARJÁRÓL

végleg kiirtja teletősséggel PALLÁK SAROLTA

kosmetikus Andrassy-ut 33. sz. 1. em. Artalmatlan,

fajdalomnélküli kezelés. Rögtöni hatás. „Miracle“

hajeltávolítószer szétküldése utasítással. „Óvakodjék

utánzatoktól és veszélyes villánykezeléstől, mely

állandó sebeket okoz.“ Szépségápolás. ráncok, szepők,

pattanások, összes arctisztítási eljárások kezelése. Afku-

rákhoz szükséges szerek szétküldése. (Szemölcsök eltávolítása.)